

**Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)**

**Білоруський торгово-економічний університет
споживчої кооперації (м. Гомель, Республіка Білорусь)**

**Самаркандський інститут економіки і сервісу
(м. Самарканд, Республіка Узбекистан)**

**ІНСТИТУЦІЙНИЙ РОЗВИТОК
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ:
НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА
У ГЛОБАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**за матеріалами VIII Міжнародної науково-
практичної інтернет-конференції**

(м. Полтава, 27–28 квітня 2016 р.)

**ПОЛТАВА
ПУЕТ
2016**

УДК 330.342
ББК 65.01я431
I-71

*Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу
Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі» заборонено*

Головний редактор:

С. С. Ніколенко, д. е. н., професор, завідувач кафедри економічної теорії та прикладної економіки Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Редакційна колегія:

О. В. Манжура, д. е. н., доцент кафедри економічної теорії та прикладної економіки Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

В. О. Шаповалов, к. е. н., доцент кафедри економічної теорії та прикладної економіки Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

К. С. Дзверіна, к. е. н., доцент кафедри економічної теорії та прикладної економіки Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Рецензенти:

Н. С. Педченко, д. е. н., професор, директор Інституту економіки, управління та інформаційних технологій Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

Л. І. Яковенко, д. е. н., професор, завідувач кафедри політекономії Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

I-71 **Інституційний розвиток соціально-економічних систем: національна економіка у глобальному середовищі : збірник наукових праць за матеріалами VIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 27–28 квітня 2016 р.). – Полтава : ПУЕТ, 2016. – 213 с.**

ISBN 978-966-184-235-8

У збірнику наукових праць розглянуто актуальні проблеми інституційного розвитку сучасних соціально-економічних систем, трансформації системи державного регулювання економіки, інституційних зрушень у механізмі функціонування ринкового господарства.

Збірник призначено для фахівців, викладачів, аспірантів, студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів, а також усіх, хто цікавиться проблемами інституційних трансформацій економічних систем.

УДК 330.342
ББК 65.01я431

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.*

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», 2016

ISBN 978-966-184-235-8

– Возможность качественного осуществления собственных научных исследований в этом направлении, критически используя опыт и технологию полученных разработок.

– Улучшение управленческого менеджмента и повышение эффективности управленческих решений.

В условиях глобализации стран с переходной экономикой важным является выбор механизмов трансферта технологий, созданию необходимых предпосылок, условий для этого. Механизмы трансферта или передачи технологий, в первую очередь, предполагают создание условий для выращивания бизнеса, начиная от поиска технологий, изучения рыночных факторов для внедрения и оказания практической помощи по трансферту технологий, решения вопросов по финансированию и т. д., чтобы, в конечном счете, обеспечить деятельность предприятий, организаций и компаний в сфере освоения новых рынков с новыми товарами и продуктами, имеющими конкурентные преимущества по сравнению с другими. В инфраструктуру для организации трансферта технологий могут входить центры трансферта технологий и инноваций, инкубаторы бизнеса, действующие системы обучения и изучения передового опыта технологий. Важным является определение конкретного перечня приоритетных направлений экономики в деятельности таких инфраструктур.

ЗАЙНЯТІСТЬ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ: ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ

Т. О. Бодня, асистент

*Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі», м. Полтава*

Основним розвитком національної економіки України є функціонування ринку праці та особливості використання людських ресурсів (працівників, що мають певні професійні навички і знання і можуть використовувати їх у трудовому процесі). Ринок праці характеризує відносини, які складаються в процесі пропонування, найму та оцінки робочої сили і відображає баланс інтересів між роботодавцями, найманими працівниками, державою та громадськими організаціями.

Зайнятість є головною характеристикою ринку праці і визначає соціально-економічний розвиток країни. У сучасних умовах питання регулювання зайнятості набуває особливої значущості, оскільки циклічний характер ринкової економіки спричинює безробіття і пов'язані з ним негативні економічні і соціальні наслідки.

Державне регулювання зайнятості населення постає одним з найважливіших чинників забезпечення стійкого економічного зростання України, адже розвиток економіки держави визначається наявними людськими ресурсами, їх здатністю до ефективної праці, а також наявністю умов для її здійснення.

Фактором, який все більш могутньо регулює зайнятість у сучасному світі, є глобалізація економіки, яка виражається у рості світової торгівлі, міграції капіталу, практично одночасному впровадженні технічних нововведень у різних країнах. Глобалізація економіки супроводжується ростом взаємозалежності як економік в цілому, так і таких їхніх частин як фінансові ринки, збільшенням спекулятивних валютних потоків між державами, незбалансованістю торгових і в цілому платіжних балансів окремих країн. Усе це в сукупності різко обмежують можливість державного регулювання макроекономічних процесів на національних рівнях.

Глобалізація (англ. globalization) – процес всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції та уніфікації. Вплив процесів глобалізації на стан ринку праці наочно простежується на прикладі нашої країни, де реальністю є «вимивання» з національного ринку праці робочих місць з високим і середнім «освітнім рівнем», створення робочих місць, що погіршують професійну структуру зайнятості, утруднення перспектив зайнятості в галузях, які можуть і мають стати пріоритетними, зростання незатребуваності накопиченого людського капіталу тощо. Особливо це стосується політики зайнятості, вплив глобалізації на яку приводить до двох негативних наслідків: нерівномірному розподілу ефекту глобалізації між країнами і перерозподілу доходів всередині країн.

Враховуючи вплив глобалізаційних процесів на соціально-трудові відносини в Україні, реформування державної політики зайнятості повинно включати наступні напрями:

- проведення зваженої міграційної політики;
- для запобігання впливу новітніх технологій на зменшення чисельності працюючих і, передусім, робітників, необхідно в першу чергу підвищувати рівень освіти, тобто збільшувати інвестування в людський капітал на всіх рівнях;
- необхідно звернути увагу на навчальний процес у закладах вищої освіти. Він має бути більш гнучким, стимулювати професійну мобільність молоді і орієнтуватися не лише на запити споживачів освітніх послуг, а й формувати перспективний попит, здійснюючи профорієнтаційні заходи, спрямовані на молодь;
- потрібно врахувати тенденції щодо формування політики зайнятості в країнах з розвинутою ринковою економікою та взяти за основу усієї соціальної політики «соціальна політику, орієнтовану на вирішення проблем зайнятості»;
- найефективнішими слід визнати заходи, що становлять зміст активної політики на ринку праці й спрямовані на попередження значних масштабів безробіття, стимулювання сукупного попиту на робочу силу, якнайшвидше повернення незайнятих до складу функціонуючої робочої сили;
- потрібно реформувати систему соціального захисту безробітних, яка має спонукати їх до активного пошуку нового робочого місця.

Таким чином, найбільш актуальними і необхідними для України є кроки щодо збереження і посилення позицій у виробленні та реалізації активної державної політики зайнятості та найефективніших заходів щодо врегулювання соціально-трудових відносин й упередження значних масштабів безробіття, яке може бути досягнуто переважно за рахунок створення нових, економічно доцільних робочих місць і раціонального використання діючих. При цьому, отримання та збереження оптимального балансу між економічною ефективністю та забезпеченням

основних трудових прав та гарантій робітників, їх соціальним захистом, тобто на підтримку рівноваги між гнучкістю та гарантіями зайнятості буде гарантією успіху державної політики зайнятості в умовах глобалізації економіки.

УМОВИ ЕФЕКТИВНОГО ВХОДЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В ГЛОБАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Є. В. Ковальов, *д. е. н., професор*
Харківський національний університет внутрішніх справ,
м. Харків

Сучасним складним світовим явищем, яке швидко розвивається та ще далеко не повністю вивчено є глобалізація економічних процесів. Вона виступає як об'єктивний, закономірний результат розвитку світового ринкового господарства. Виявлення і врахування наслідків глобалізації, як позитивних, так, особливо, і негативних для суспільного господарства України має високу актуальність.

Перед Україною встає необхідність ефективного включення в міжнародні економічні відносини. Основою цього процесу стають дії українських підприємств. За розміром та економічним потенціалом вони поділяються на малі, середні та великі. За кількістю основну долю складають малі і середні підприємства, але за обсягами випуску продукції – великі підприємства.

Малі і середні підприємства у підтриманні економічної безпеки держави мають суттєве значення. Вони діють переважно на внутрішньому ринку країни. Сприяють трудовій зайнятості населення і зниженню рівня безробіття, формуванню середнього класу і зміцненню політичної стабільності. Малі підприємства швидко пристосовуються до змін в умовах господарської діяльності і забезпечують раціональне переміщення капіталу із однієї господарської сфери у іншу. Але історичний досвід розвинутих країн свідчить про те, що визначальна роль у економічному житті країни і підтриманні її економічної безпеки належить великим підприємствам. Внаслідок високого економічного потенціалу, вони можуть працювати з дуже великими обсягами унікальної

<i>Павленко Н. В.</i> Екстрактивні інститути в економічній системі України	34
<i>Павлов К. В.</i> Патоинституты, патоинституционализм и модернизация российской экономики.....	37
<i>Палагута С. С.</i> Інформація та комунікація в управлінні підприємств і організацій	41
<i>Тітенко Л. В.</i> Демократичні перспективи нового українського капіталізму у світлі положень ліберальної ідеї	43
<i>Стеценко В. В.</i> Теоретичні аспекти розвитку соціально-економічних систем України.....	46
<i>Шаповалов В. О.</i> Інституційна економіка та предмет її дослідження	49
<i>Яловега Н. І.</i> Забезпечення інноваційності в прийнятті управлінських рішень	52
<i>Яріш О. В., Ганущак М. С.</i> Напрями удосконалення механізму регулювання фондового ринку України	55

ЧАСТИНА ІІ. ПРОЦЕСИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ..... 58

<i>Ахмедова А. Т., Зубайдуллаев Ф. Ф.</i> Инновационное развитие конкурентоспособной экономики в условиях глобализации.....	58
<i>Бодня Т. О.</i> Зайнятість людських ресурсів: глобалізаційні процеси.....	60
<i>Ковальов Є. В.</i> Умови ефективного входження національної економіки в глобальне середовище	63
<i>Ніколенко С. С., Кушнір Л. Л.</i> Тенденції розвитку світового господарства та їх вплив на економіку України.....	66

Наукове видання

ІНСТИТУЦІЙНИЙ РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ: НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА У ГЛОБАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Збірник наукових праць

(м. Полтава, 27–28 квітня 2016 р.)

Головний редактор *М. П. Гречук*
Комп'ютерна верстка *Г. А. Бжікян*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 12,4.
Тираж 35 пр. Зам. № 104/532.

Видавець і виготовлювач
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
к. 115, вул. Коваля, 3, м. Полтава, 36014;
☎ (0532) 50-24-81

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 3827
від 08.07.2010 р.*

ISBN 978-966-184-235-8

